ԹՁ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 313 — ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 9 / 21 1897 — 26 ՊԷՃԷՊ 1315 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

مسائل اداره‌خانه‌سی غزته‌سی (ماسیس) اوطه‌سی

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրութիւն պէտք է ուղղել Զեր Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՑ

գ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, սուրատունկեան խան
Direction du Journal "MASSIS,"
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	դրկն.	արժ.	5
» »	Վեցամսեայ	»	»	40
Գաւառներու »	Տարեկան	»	»	1.0
» »	Վեցամսեայ	»	»	50
» »	Եռամսեայ	»	»	25
Օտար երկրի »	Տարեկան	ֆրանք		25
Ռուսիոյ »	»	ռուբլի		10

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կընդունուի. 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԶՐՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Փոնչի շաբաթ օրուան թիւը «Բահանայ ոմն»ին մէկ խոշոր նախադասութիւնը կը պարունակէ, որով Արժ. կամ Գեր. հեղինակը կը բամբասէ հայ լրագրութիւնը թէ իր նպատակին չծառայելու, թէ ժողովրդին բարոյականը մարելու կամ հրահանգելու չաշխատիլը բնաւ, այլ ամուսնալուծում կը պաշտպանէ, կերպով մը բարբերու անմաքրութեան կը նպաստէ։ Զրի զրպարտութիւն մ'է այս. հանրային թերթերը՝ առանց սակայն շաբաթաթերթի ըլլալու առաւելութիւնն ունենալու, ամեն օր հրահանգիչ յօդուածներ կը պարունակեն կրթական, տնտեսական, բարոյական, դիտական խնդիրներու վրայ. հասարակաց դպրոց մը յաջողած ենք ընել մեր լրագրութիւնը, բայց թէ ինչ չափով յաջողած ենք, հասարակաց ողջմտութեան կը յանձնենք դատաստանը։ Մենք կը կարծենք թէ մեր պարտքը կատարած կըլլանք, երբ բոլոր ուշադրութիւնները կը դարձնենք մեր կրթական հարցին կողմը. ինչ բան պակաս ըրած ենք մեր բարոյականը ուղղելու դործին մէջ, մանաւանդ թէ պահանջուածէն շատ աւելի մեծ չափով կատարեցինք և կը կատարենք մեր պարականութիւնը։ Հայ օրաթերթերը կընան ինչ ինչ խնդիրներու—այն ալ աւելի սկզբունքներու—մասին տարակարծիք ըլլալ պայքար մղել իրարու դէմ, բայց հանրութեան իրական ծառայութիւն մը—աւելի կամ նուազ չափով անշուշտ—մատուցանելու դործին մէջ փոխադարձաբար կը խոստովանին իրենց բաժինը, և այս մասին «Բահանայ ոմն»ին ծայրայեղութիւնները չեն համարձակիր անդամ ամենադոյզն չափով պակսեցնելու այն յարդանքը և դնահատումը՝ զոր հայ հասարակութիւնը կը պարտի մամուլին, իբրեւ մէկ դատի պաշտպան, իբրեւ հանրութեան օգտակար յատար։ Կը զարմանանք որ Փոնչի քահանան իր մէկ թերը պաշտպանելու հետեւանքով դացեր յանդեր է այնպիսի եղրակացութիւններու, որոնք բառ առ բառ սխալ և հակասական են իրարու։ Տեսէ՛ք, ի՞նչ կըսէ. Որպէս թէ հայ ժողովրդին բարոյականութիւնը ցոյց կուտայ ամուսնութեան անբակտելիութիւնը, և թէ եւրոպական ժողովուրդները, կամ իր բառերով միւս քրիստոնեայ ազգերը, ակամայ չեղեր են կանոնէն, անբարոյականութեան պատճառներէն մղուած։ Մենք չենք կրնար ըմբռնել թէ մեր բարոյականը ո՞ր չափով դերազանց է անդլիական կամ դերմանական բարոյականութենէն, և իրաւունք ենթէ բարոյականութիւնը վերահաստատելու համար ամուսնալուծումի պէտք ունեցան այդ քրիստոնեայ ազգերը, «Բահանայ ոմն»ը ինչ նոր պարբերութիւններ պիտի կերաէ տարհամոզելու համար մեզ, երբ ըսենք թէ ամուսնալուծումի օրէնքին բացակայութենէն իրական չարիքներ մուտ դտած են մեր ընտանեկան և ընկերական ընթացքին մէջ թէ ամուսնալուծումը պէտք մ'է թուլցած բարոյանը ամրապնդելու համար։ Օրէնդիրը ընդհանուր պարագաներու համար օրէնք կը դնէ, բայց կը պատահի որ այդ նախատեսուած պարագաներէն մէկ երկուքը տարին անդամ մը. արդ, օրէնքը հաստատելու չէ՞ր, օրէնսդիրը այդ մասնաւոր պարագաները նախատեսելու չէ՞։ Երբ իրենք ամեն կիրակի բեմին վրայ, իսկ մենք հրապարակի վրայ ամեն օր բարոյականութիւն քարոզենք, ու օդուտ չընե. կրօնային հեղինակութիւնը մասնաւոր օրէնքով մը միջամտելու չէ՞ զեղծումները բառնալու կամ ապերասանութեան սանձ դնելու համար։ Եթէ ամուսնութիւնը բնական պէտք մ'է, ինչո՞ւ եկեղեցական կանոններ հաստատուած են, լոկ բարոյականի քարոզութիւնը և «Բահանայ ոմն»ներու բամբասացութիւնները բաւական չէ՞ին ամուսնութիւնը կայդեալու համար։ Եւ երբ այսօր սա՛ կամ նա՛ պատճառով ամուսնութիւնը կը քայքայի և կը դադրի բարոյացուցիչ նպատակ մ'ըլլալէ, «Բահանայ ոմն»ը ինչո՞ւ կարդիլէ նոր օրէնքը, կամ նոր օրէնք մը։ Յօրաւոր պատճառաբանութիւններ—Փոնչին մէջ բացատրուածներէն շատ աւելի զօրաւոր—պէտք են բարոյականութեան ձրի պատրուակով ծածկելու համար ամուսնութեան դիմակին տակ դըտնուած զեղծումները, որոնք կը հեռեւին ամուսնալուծումի օրէնքի մը բացակայութենէն։

«Բահանայ ոմն»ը կը կարծէ թէ բարոյականութեան պակասութենէն առաջ եկած է ներկայ բողոքը ամուսնալուծում պահանջելու համար։ Այո՛, տարակոյս չկայ թէ այնպէս կը կարծէ. բայց խնդիրը հիմնովին քննել չէ այս։ Մենք ընդհակառակը կը կարծենք թէ բարոյականութեան տեսակ մը առաջադիմութիւնը ցոյց կուտայ մեր օրինաւոր պահանջումը. հին զեղծումները չենք ուզեր պաշտպանուած տեսնել եկեղեցական պարտկող դրահներուն տակ։ Եկեղեցին այս կամ այն պատճառով, զոր օր. իր ծանուցեալնուիրականութեան պատճառով խրատելու՝ համոզելու դրութեան հետեւած է միշտ և երբեմն ալ բանադրանքի զենքերուն. բայց ամբեւուն տակ չը՞ պատահիր որ խրատն ու համոզումը օդուտ չընէ, կամ բանադրանքի նետերը ֆունաւոր ըլլալ դադրին, ու հեստ ըմբոստ կամքեր հակառակին, եկեղեցական օրէնսդրութեան։ Ինչ ըսենք, անդամ մը որ եկեղեցին չէ ընդունած, մերժելո՞ւ է մինչեւ վերջը։ Բայց պատմութիւնը չը՞ վկայեր թէ եկեղեցին իր դոյութեան դարերէն իւրաքանչիւրին մէջ նորանոր կազմակերպութիւններ ընդունած վաւերացուցած է։ Է. դարու եկեղեցին առաքելական Ա. դարու եկեղեցի՞ն է ճշդիւ. նոր ծոներ, նոր ծէսեր, նոր սովորութիւններ, եկեղեցական պաշտօնէութիւններու նոր ըմբռնումներ հետզհետէ եկած թանձրացած չեն հիմակուան եկեղեցիին խմատին մէջ։ Անկեց աւելի պարզ և անդրադէտ ոճով կարելի չէ բացատրել մեր միտքը։ «Բահանայ ոմն»ը չարաչար կը սխալի, երբ կը կարծէ թէ հայ լրագրութիւնը իր պաշտօնը չէ կատարած կամ չկատարեր. «Բահանայ ոմն»ը չարաչար կը սխալի, երբ կը հաստատ թէ ամուսնալուծում ընդունող երկիրները մի միայն հասարակաց բարոյականութեան պակասութեան համար այդ ճամբան ընտրեցին, և Հայերը իրենց բարոյականութիւնը անխոռ պահելու՝ ընտանիքներու և ընկերութեան ծոցին մէջ հակամուսնալուծական կարգադրութիւններով, ահա ինչ որ չենք կրնար ըմբռնել մեր տեսակէտէն։

«Բահանայ ոմն»ը կըսէ թէ եկեղեցին կրնայ երբեմն պատժել ամուսնական օրէնքներուն անհաստողները, ինչպէս որ կընէ։ Բայց մենք օրէնքը կուզենք. մենք դիտենք թէ եկեղեցական արդարութիւնը ո՞րքան յամր կը շարժէ, պարագաներէն կաշկանդուած ըլլալով, ինչ ազդեցութիւններ մէջ կը մտնեն այդ պատիժը տալու կամ չտալու համար, ինչ մերձենայութիւններ կը դառնան ամուսնական դատերու շուրջ։ Մենք օրէնք կուզենք այս մասին, թէև առանց մեծ հաւատք ունենալու թէ եկեղեցականներէն դործադրուած այդ օրէնքը իր բովանդակ հետեւութիւնները պիտի ունենայ։ Բայց ինչ որ է, օրէնքը աւելի աղէկ է քան ապօրինութիւնը։ Այս արդար պահանջումներուն առջեւ ելնել դուչել թէ բարոյականութիւնը վտանգի մէջ է, մենք կըսենք պարզապէս թէ խնդրէն մեծ բան մը չհասկնալ կը նշանակէ։

ՊԱՏԿԵՐ

ԳԵՐՄԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷ

Բ.

ՖՐԻԴՐԻԽ ՇԵՐԻԼՀԱԿԷՆ

«Ծննդեան, դրից, դիտութեան, ժառանգեալ կամ շահուած հարստութեան տան կամ հարիւր հազար տէրերը, իշխան ու կոմսերը, քաղաքային ու գինուորական բարձր. պատուակալ պետերը, ատենապան ու քարոզիչները, պրոսպի մեծերը, և կանանց մասին մէջ, ամուսնացեալը, ընտանեկան գահին վրայ տպահով և խնամով մեծցուած ու հոգածուած աղջիկները, նայեցէք միանգամ, մտածումները և արարքները համաձայն են արդեօք որտերնուն բարախօսին և ձեռքերնուն գործին։ Եւ եթէ, ինչպէս չեմ տարակուիր, շատեր կան որք դառն վշտով կը տանին կեղծաւորութեան լուծը, զոր ընկերութիւնը և պարագայից պէտքերը կը դնեն իրենց վրայ, և սակայն չեն յանդգնիր զայն թօթուելու, թո՛ղ անոնք խրախոյս ու համոզում քաղեն սակաւաթիւ այն անձերու օրինակէն, — և թերեւս չլինին այնքան ալ սակաւաթիւ — որք ճշմարտութիւնը կը յայտնեն միշտ ամէն առթիւ։

Ասի կրնար հայ-կեղծաւորներու հացէին ըլլալ, և գերմանաց է ազդուած, և հեղինակն է Ֆրիտրիխ Շերիլհակը(¹) մասնաւոր և որոշ դրութեան մը հետեւող, իւր վէպերն ու բոլոր գրուածքներ—թատերդ, նորավէպ, քննադատութիւն, քերթուած (խիստ քիչ) դատ մը կը ստեղծեն ու կը պաշտպանեն. այդ է ընկերվարական, և յառաջդիմական դաղափարաց դատը։ Մէջոց մ'է վէպն, դենք մը։ Բառասուն տարիէ ի վեր հրապարակը—կրնայի ըսել կռուի դաշտն—լցած՝ գրեց յարատեւ յաջողութեամբ, շարք մը վէպեր, որք լաւագոյն գերման վիպասաններէ մէջն համբաւ տուին իրեն։ Բայլ առ քայլ կարելի է իւր կատարելագործման հետեւիլ։ Իւր առաջին երկերուն մէջ արդէն երեւցող նուրբ հոգեբանութիւնը հետզհետէ աւելի խորին կը լինի, երթալով իւր տեսութեան շրջանակը կը լայնցնայ, քաղաքական ու ընկերական մեծագոյն խաւեր կ'ընդդրկէ, անհատական երեւոյթներու մէջ աւելի խորհուրդ կը դնէ, աւելի հարուստ կենդանի ու այլազան տեսակ մը կը յօրինէ, և լեզուին ամէն դաղտնիքներուն տեղեակ, պայծառ և գեղեցիկ ու աշխոյժ ոճով մը։ Այս ոճը պարզ այլ գեղեցիկ կը մնայ, մինչեւ իսկ երբ ժողովրդեան անհատներ, շինականներ են իւր դիւցազունք։ Դիւրին յաջողութիւն մ'է արդարեւ, անոնց յատուկ աղաւաղեալ բարբառով, ոչիւ խօսեցընել և ամբան ծիծաղ մը հրաւիրել, դիւրին յաջողութիւն, բայց ճշմարիտ վէպին կոչումը չէ այդ։ Կրնայ—երբեմն—բնական հով մը տալ պատմութեան, և տեսակ մը—ոչ շատ բարձր տեսակ—գօմիք յատաջ բերել, հաւատարիմ կամ խեղկատակ պատկեր տալ ստորին խաւերու. մէջոց, ոչ նպատակ, որպէս յաճախ մեր մէջ։ Որքան ուռուցիկ ոճ մը անյարմար է ժողովրդեան բերանը, նոյնպէս անտեղի է —էլեղիվի պատրուակաւ ազատ լեզու։

Մեծ վիպասան և հրապարակագիր մ'է Շերիլհակը, որ միայն գլուցնելու համար չգրեր, այլ կուզէ մեզ բանի մը համոզել, և զոր, միօրինակ ինքի ձեւը թողով վէպը կընտրէ իրը առաւել համոյ և օրինակը օրէնքին միացնող։ Որպէս Ֆրանսական, գերման վիպերու մէջ եւս մայրաքաղաքն սկսած էր —1870է ի վեր— տարապայման մեծ դեր մը խաղալ, չնայելով այն ակներեւ վնասին, զոր մուտորական կեդրոնացումն միշտ ունեցած է ի Ֆրանսա։ Կայսրութեան հիմնուելէն ի վեր, Գէրլին կը հրապուրէ մտքերն, ու դրագէտք իրենց դիւցազունքն սիրով ստանին մէջէն կ'ընտրեն, երկար տարիներ պալդիկ ծովուն եզերքը և Ռիւկէն կղզին տարած ըլլալով, Շերիլհակը բնութիւնը մօտէն կրցած է ճանչնալ և անոր սիրովն տոգորուած է։ Իւր լաւագոյն վէպերուն վայրն է Ռիւկէն, պարզ ժողովրդեան մարդիկ՝ իւր ամենէ յաջող ու համակրելի անձերն. արդարութեան, անկեղծ, բաց, ուղիղ բնաւորութեանց գորովն ունի, և նոցա նկարիչն, դրեթէ վրիժառուն է, աներկիւղ և համարձակ։ Վէպն յայնմամ մի պաշտպանութիւն և ամբաստանագիր կը լինի միանդամայն ջատագով տկար ու կեղեքեալին, յարձակող զօրաւոր ու անիրաւին տեսակ մը դատաւոր։ Վէպի այս կուսակցական ճիւղն իւր առաւելութեանց հետ ունի և անպատեհութիւններ, — օրուան ընկերական կրից կոչում ընելով աւելի հետաքրքիր կը լինի և actualité կունենայ բնականաբար, բայց 50 տարի ետք, ո՞վ այդ պայքարներն մանրամասն կը յիշէ՝ անոնց վիպովը շահաքրքրուելու համար։ Օրուան խնդիրներու նուիրուած երկը անոնց հետ կ'անցնի, կը մնայ միայն ինչ որ զուտ մարդկային է և եղանակ չունի։ Բարեբաղդաբար, Շերիլհակընի նման աշխուրջ միտք մը չէր կրնար այդ անտեսել, և իրօք ալ ունի գրած բազմաթիւ վիպակներ, սիրուն, շնորհալի և մաքուր՝ որպէս է գարնան առաւօտն իւր սիրով երգած պալդիկի եզերքն։ Թերեւս իւր մեծ վէպերն, որք իւր համբաւը հիմնեցին, մոռցուին ատեն մը. իւր նորավէպերն անչուշտ կը մնան, որքան գերմաններէն լեզուն տեւէ։ Շերիլհակընի քննադատութիւնք մեզ այնքան չահեկան չեն, իւր քերթուածք սակայն ցոյց կուտան որ վիպասանին ետեւ բանաստեղծ մը կայ ծածկուած, ու այդ բանաստեղծն եւս ընկերվարական մ'է, խոնարհներու, ժողովրդեան բարեկամ։

ՍԻՍԱԿ

(¹) Ծնած է 1829ին ի Մակդեբուրկ։— «Առեղծուածային Բնաւորութիւնք,» 1861. «Մայ և Մուրմ,» 1869. «Միշա յատաջ,» 1872. «Սէր վասն սիրոյ,» 1875. «Բուի Սիսան,» 1880։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր գաւառայի բաժանորդներէն անոնցմէ որ ցարդ չեն վճարած իրենց բաժնեդինը, կը խնդրուի որ նկատի առնելով թերթիս Վարչութեան կողմէ եղած պէս պէս զոհողութիւնները, դիւրամատչելի պայմանաւ օրաթերթի հասցնելու համար իրենց, համին վճարել իրենց պարտքը նիւթական ճնշումի մը եւս չենթարկելու համար փոխանակ քաջալերելու զայն։

ԱԼՖՈՆՍ ԴՕԷ

Զա՛ր հեռագիր որ եկաւ ծանուցանել մեծ վիպագրին յանկարծական մահը։ Այս տխուր վերջաւորութեան հանդէպ անոնք միայն կը ցաւին որ կարդացած են անոր գործերը, անոր կեանքին հետեւած ու յուզումով լցած են անոր ա՜նքան հեշտօրէն դրած էջերուն վրայ։ Ալֆոնս Դօտէ, Ֆրանսական արդի դրականութեան մէջ, միակ հեղինակն է որ նախորդներէն անջատ, բոլորովին նոր սեռ մը ստեղծած ըլլայ։ Իր դրքերը կարդացուելէ առաջ անոյշ զգայնութիւն մը կուտան, սկսելու մօտ յուզմունքի զգայնութիւնը և կարդալէ վերջ, ընթերցողը կունենայ այն տեսակ մը սքանչացումը որ հեշտին սարսուռի մը մէջ կը լսննայ, որ կը գինովցնէ հեզհեզաբար։

Մեր մէջ իր վիպերէն մի միայն «Ճէք»ը, թարգմանուած և հրատարակուած է Արբ—Լեւոնի մէջ։ Բայց ասիկա դրկանք մը չէ՞ մեր Ֆրանսերէն չդիտցող հասարակութեան, որովհետեւ Դօտէի դրքերն իր լեզուին մէջ պէտք է կարդացուին հասկնալու համար այն բառերն ու անոյշ բացատրութիւններն որոնք չեն թարգմանուիր և ունենալու համար այն յուզումներն զորս ինքը դիտէր միայն դալ և փոխանցել։

Հէ՛ք Դօտէ։ Փառքի ու պերճանքի կեանքէ մը վերջ, մահը կը խլէ ամեն բերնէ այդ հեգ բառը որովհետեւ է՛ն ցաւալիներն անոնք կըլլան թերեւս որոնք պէտք էր որ ապրէին։ Արդէն հիւանդ, անդամալուծի կեանքի մը մէջ, Դօտէ կորուսած էր վերջերս իր տաղանդին զօրութիւնը ու հրապոյրը։ Շատեր զգացին զայն, բայց շատ ալ եղան որ քննադատեցին մեծ դրագէտը երբ անիկա կը ճգնէր տակաւին իր դլուխ գործոցներուն թիւը աւելցնել։ Բայց Դօտէի նման հեղինակները երբեք չեն վհատիր նմանօրինակ ցոյցերու առջեւ որովհետեւ իրենք գիտեն, վստահ են թէ մէկ վայրկենէ մէջ հասարակութիւնը, անառակ տղու մը պէս կը վերադառնայ իր հին ատենէ սքանչացումներուն, ծափերուն ու իր յուզումներուն։

Եւ այդ վայրկեանը եկաւ։ Սոֆոն որ ներկայացուեցաւ վերջերս, մէկ վայրկենի մէջ իրը է՛ն փափուկ դրագէտը հռչակեց արդարեւ այդ ա՜նքան հեշտին և գինովցնող վէպին հեղինակը և նորէն օրուան մարդը ըրաւ զայն։

Բայց դիտուած է թէ Դօտէի նման սիրուած հեղինակները կը մեռնին հիշդ իրենց փառքի ու երջանկութեան օրերուն մէջ։ Մահը շատ անդութ պիտի ըլլար եթէ խլէր զայն այն ատեն երբ կը քննադատէին և կը մոռնային Դօտէն. բայց մահը ապասեց և այն ատեն երեւցաւ երբ անիկա, օրուան մէջ նորէն եղաւ այն միակ հեղինակը զոր ամբողջ Ֆրանսացի ազգը սիրեց եւ պիտի սիրէ յաւիտեան։

Սպասենք եւրոպական օրաթերթերուն որոնք պիտի բերեն մեզ նոր դրութիւններ, յիշատակներ Դօտէի վրայ, յուզիչ նօթեր իր կեանքէն և թերեւս անտիպ էջեր ալ իրմէ, յուզմունքով ու սարսուռներով լեցուն։

ԷՍԹԱՆԹԱՄ

Գինով Մրջիւն-ները.— Վերջերս Լոնտոն գուսարուած Կենդանաբանական ժողովին մէջ, Տարվինի գիտնական բարեկամը, սրբ Ճոն Լիւպոք իր մէկ զուարճալի փորձը կը պատմէր զոր կատարած էր մրջիւններու վրայ։ Ցիսուսի չափ մրջիւններ ալքոոլի չոգիով արբեցնելէ յետոյ մրջիւնները գետին ինկած էին զգայազրկ։ Ուրիշ տասնը հինգ մրջիւններ ալ բերած էր, որ իրենց մտային կարողութիւնները կը վայելէին ամբողջովին, վասն զի չէին գինովցած, և տեսած էր որ այս վերջինները իրենց ընկերները քաշելով քաշքռտելով բոյն կը տանէին և հոն կը ձգէին որ քնանան և սթափին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԾՐԱԳԻՐԸ. — Քիլի գըղեակին մէջ տրուած հացկերոյթին առթիւ Վիլհէլմ կայսր հետեւեալ ճառը արտասանեց. «Այս կայսրութիւնը յաւուրական անյսպիսի զարմանալի զարգացում մը ունեցաւ որ պարտաւոր եմ ես հետեւիլ գերմանական այս նոր շարժման և ապահովել այն պաշտպանութիւնը՝ որուն իրաւունք ունի սպասելու կայսրութենէն և կայսրէն։ Գերման քարոզիչները՝ մեր եղբայրները՝ որ իրենց խաղաղասէր առաքելութեան համար հեռուները մեկնելով չեն վախնար իրենց կեանքը վտանգելէ օտար հողի վրայ կանդղելու մեր կրօնքը, օտար ազգաց մէջ, իմ պաշտպանութեան տակ կը գտնուին։ Պէտք է միշտ պաշտպանել այս եղբայրները՝ որոնք միշտ կը նախատուին եւ յաճախ սաստիկ կը չարչարուին։ Ասոր համար է որ մեր ստանձնած աշխատութիւնը աւելի պաշտպանողական է քան յարձակողական։ Մեր վաճառականութիւնը, գերմանացի վաճառականը եւ գերման նաւերը պարտաւոր են ապրելու իրաւունք ստանալ Գերմանիոյ պաշտպան դրօշին տակ։ Կրնանք պահանջել այդ իրաւունքը՝ որ արդէն շնորհուած է մեւս բոլոր ազգաց պանդուխտներուն։ Մեր վաճառականութիւնը նոր չէ։ Հանսէական դաշնակցութիւնը չէր մին այն մեծաշուք ձեռնարկութիւններէն, զոր երբեք աշխարհ տեսած է։ Վերջի վերջոյ պիտի իյնար նա։ Ասոնց հակառակ ոչ մէկ կայսերական պաշտպանութիւն կար։ Բայց հիմա խնդիրը տարբեր է։ Գերման կայսրութիւնը ստեղծուեցաւ, գերման վաճառականութիւնը ծաղկեալ է և անդադար կը զարգանայ։ Բայց յայտնի է թէ օգտակարապէս չկրնար զարգանալ, եթէ ինքզինքը ապահով չզգայ կայսերական իշխանութեան պաշտպանութեան տակ։ Կայսերական իշխանութիւնը ծովու վրայ իշխողութիւն կենթադրէ, մին չկրնար գոյութիւն ունենալ առանց միւսին։ Նաւախումբը իբրև խորհրդանշան կայսերական և ծովային իշխանութեան պէտք է համաձայնութեամբ և բարեկամութեամբ տարի հոն գտնուող օտար պետութեանց նաւատորմերուն բոլոր ընկերաց հետ, որպէս զի ազգու կերպով պաշտպանուին հայրենեաց շահերը ամեն անոնց դէմ որ կուզեն գերմանայի մը դպչիլ։ Թող ամեն եւրոպացի, ամեն գերման վաճառական և մանաւանդ ամեն օտարական որուն հողին վրայ գըտնուինք կամ որ մեզի հետ գործ պիտի ունենայ, հասկնայ թէ գերմանական Միքայէլը հաստատապէս գետնը տնկած է իր վահանը՝ կայսերական արծիւով զարդարուած, իր պաշտպանութիւնը նուիրելու համար ամեն անոնց որ կը խնդրեն զայն։ Թո՛ղ մեր հոն գտնուող հայրենակիցները սա՛ հաստատ համոզումը ունենան թէ, ինչ որ ալ ըլլայ իրենց կացութիւնը, ըլլան քահանայ կամ վաճառական, գերման կայսրութեան պաշտպանութիւնը՝ կայսերական նաւերուն միջոցաւ՝ ազգու կերպով պիտի շնորհուի իրենց։ Եւ եթէ մէկը համարձակի օր մը վիրաւորել մեր իրաւունքը, զա՛րկ զայն (Հայնրիհ իշխանին կուզէ խօսքը) քու երկաթագամ բազուկովդ. եթէ Աստուած կամենայ, քու մատաղ ճակատդ շուրջ պիտի հիւսուին դափնիներ, որոնց վրայ ամբողջ գերման կայսրութեան մէջ ոչ ոք պիտի նախանձի։ Հաստատուն հաւատով թէ, բարի օրինակներու համեմատ գործելով — և փա՛ռք Աստուծոյ, բարի օրինակները չեն պակսիր մեր տունին մէջ, — պիտի համապատասխանես խորհուրդներուս և բաղձանքներուս, կենացդ կը խմեմ և կը մաղթեմ քեզի բարի ճանապարհ, բարի յաջողութիւն, բարեբաստիկ դարձ։ Կեցցէ՛ Հայնրիհ իշխան։»

Հայնրիհ իշխան այսպէս պատասխանեց. «Մէկտեղ մեծցանք մեր տղայութեան ժամանակ։ Ցետոյ երբ մարդ եղանք, իրարու աչքի մէջ կրցինք դիտել և հաւատարմաբար իրարու հետ միացած մնալ։ Կայսերական թագը Ձեր Վեհափառութեան համար փշալատ եղաւ։ Ջանացի իմ նեղ շրջանակիս մէջ և տկար ուժով մը աջակցիլ Ձեր Վեհափառութեան իբրեւ զինուոր եւ իբրեւ քաղաքացի։ Փառաւոր դարագլուխ մը վրայհասաւ, ազգին եւ մեր ծովային զօրութեան համար կարեւոր դարագլուխ մը։ Ձեր Վեհափառութիւնը մեծ շնորհ և անձնուրացութիւն ունեցաւ հրամանատարութիւնը ինծի յանձնելու։ Շնորհակալ եմ ամենէն հաւատարիմ և ամենէն հպատակ եղբայրական սրտի մը խորէն։ Շատ աղէկ կը հասկնամ Ձեր Վեհափառութեան խորհուրդը։ Գիտեմ թէ ինչ ծանր զոհողութիւն կընէք ինծի յանձնելով այսքան գեղեցիկ հրամանատարութիւն մը։ Անկեղծորէն երախտագէտ եմ Ձեր Վեհափառութեան այն վստահութեան համար՝ զոր կը դնէք տկար անձիս վրայ։ Եւ կրնամ վըստահացնել թէ դափնիները և փառքը չեն որ կը հրապուրեն զիս. մէկ բանէ միայն կը հրապուրուիմ. այն է երթալ եւ օտար երկրի մէջ աւետել Ձեր Վեհափառութեան նուիրական անձին Աւետարանը, և քարոզել զայն թէ մտիկ ընողներուն և թէ չընողներուն։ Այս բանը կուզեմ գրել դրօշիս վրայ և պիտի արձանագրեմ ուր որ երթամ. ընկերներս ալ համաձայն են ինծի։ Կը բարձրացնեմ գաւազանս, և կաղաչեմ ամեն անոնց որ ինծի հետ հոն երթալու երջանկութիւնն ունին ցիչել այս օրը եւ «տոգորուիլ» կայսեր անձնաւորութեամբ և ինծի հետ արձակել այն աղաղակը՝ որ պիտի գոռայ հեռուն «կեցցէ՛ յաւիտեան մեր ամենասիրելի կայսրը»։

Վիլհելմ կայսր Քոլ եւ Սթասպիվաքի արքեպիսկոպոսներէն հեռագրեր ընդունեց, որոնցմով այս վերջինները իրենց օրհնութիւնները կուտային Հայնրիհ իշխանին ճամբորդութեանն առթիւ։ Կայսրը ջերմագին բառերով շնորհակալութիւն յայտնեց երկու արքեպիսկոպոսներուն, աւելցնելով թէ իր վստահութիւնը հաստատուած էր, քանի որ իշխանին կուղեկցին հայրենեաց և եկեղեցւոյն անձնուէր մարդոց աղօթքները։

Հայնրիհ իշխանին նաւախումբը կեցցէներով և թնդանօթի հարուածներով բաժնուեցաւ Քիլի ամրոցներէն։ Կայսրը բաւական տեղ ուղեկցեցաւ իրեն։ Հայնրիհ իշխանուհին եւ իր զաւակները դղեակին պատուհանէն ներկայ էին նաւուն մեկնումին։

ԱԻՍՏՐԻԱ.—Խրուաթիոյ Աւագաժողովը որ Ակրամի մէջ հաւաքուած էր աւստրոհունգարական իրաւախոհութիւնը վաւերացնելու համար, նշաւակ եղաւ արտասովոր տեսարաններու։ Վիէննայի խորհրդարանական պայքարները իրենց արձագանգն ունեցան հոն։ Խրուաթներուն ընդդիմադիր կուսակցութիւնը իր խափանարար ընթացքը ծայրայեղութեան տարաւ, այնպէս որ նախագահը ստիպուեցաւ պինուորներու միջոցաւ նստատարահէն դուրս վանել երեսփոխան Մ. Բոդոխեաքը. որ արդէն օր մը առաջ եօթանասուն օրուան համար ժողովի նիստերէն զրկուած էր։

ԱՆԳԼԻԱ.— Նաւային Դաշնակցական Ընկերութիւնը յիշատակագիր մը հրատարակեց, որ պիտի զոհացնէ Անգլիոյ բոլոր շովինները, և որուն համառօտութիւնը կուտանք հոս իբրեւ հետաքրքրական նիւթ. «Ցամաքային Եւրոպոյ բոլոր մեծ պետութիւնները և Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգները կարծես համաձայնութեան գետին մը գտած են Անգլիան առելու համար։ Ֆրանսայի հետ մեր ունեցած երեք կնճռոտ խնդիրները կը պարտաւորեն թագուհւոյն կառավարութիւնը որ պատրաստ գտնուի քսանչորս ժամուան մէջ պատերազմ հրատարակելու կամ ընդունելու։ Անգլիոյ ծովային զօրութիւնը միակ խոչընդոտն է Մեծին Պետրոսի երազը իրականացնելու համար։ Քիաո-Չէուսի դրաւումը Գերմանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ համաձայնութեան մը գոյութիւնը կասպացուցանէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Անգլիոյ հակառակ։ Աւստրիոյ, Իտալիոյ և Ճարոնի միջեւ նիզակցութիւն մը հնարաւոր պիտի ըլլար, բայց Կոլումբոսքի կոմսը յայտնեց թէ Աւստրիա մասնակից է տիեզերական անկատեցութեան. գալով Իտալիոյ, շատ ազքատ է նաեւ իր նիզակցութիւնը մեզի օգտակար չկրնար ըլլալ։»

ԱՆԳԼ. ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.— Նահանջող արշաւախմբէն առնուած վերջին լուրերը Մամանի բանակատեղին կուգան, ուր Սըր Ուիլեամ Լոքարթ մնացած է Համինդ զօրավարին զօրաց հետ, որոնք ուղղակի Բէյավարէն եկած են Պարայի հովտին մէջ։ Կըսուի թէ Սֆիրիտները երրորդ յարձակում մը ըրած են Ըէնսմաքոթի վերջապահ գնդին վրայ։ Անկլո-Հնդիկները յիսունի չափ մարդու կորուստ ունին մեռեալ և վիրաւոր, որով Թիրահէն մեկնելէ ի վեր Անգլիացւոց կորուստը 100ի կը հասնի։

ՍՊԱՆԻԱ.—Կէս պաշտօնագրով մը սպանական կառավարութիւնը կը հերքէ Համանայի և Մեաց. Նահանգաց ու Սպանիոյ յարաբերութեանց մասին տարածուած սուտ զրոյցները։ Մեւս կողմէ Մատրիտ հրատարակուած զինուորական թերթեր կը հաւատան թէ քանի չափ զօրավարներ կը խորհին բողոքագիր մը պատրաստել Մաք Քինլի նախագահին պատգամագրին դէմ, զոր անուանարկիչ կը նկատեն սպանական բանակին համար։ Ուրիշ տեղեկութեանց նայելով վեց զօրավարներ իրենց պաշտօնակիցներէն չատերուն և մարքիզի մը դիմած են՝ այս խնդրին համար, բայց պատասխան առեր են թէ պիտի խորհին։ Գալով Վէյլեր զօրավարին, յայտարարած է թէ կը փափաքի նախ քանի մը անձանց կարծիքն առնել, վասն զի օրէնքը չներեր որ զինուորականները հաւաքական աղերսագիր մը մատուցանեն Պատերազմական գործոց նախարարին։—Նապոլեոն թերթը կըսէ թէ Վէյլէր զօրավար ինամակալ թագուհւոյն ներկայանալով պաշտպանեց պատերազմը կեդրոնացնելու համար իր ըրուած գիրքը և իր զինուորականի բարկութիւնը յայտնեց Մաք Քինլի պատգամագրին անորակելի նախատինքներուն, և բանակին նկատմամբ կառավարութեան անտարբերութեան դէմ։ Միեւնոյն օրը Քուպայի նախորդ կառավարիչը պատերազմական նախարարին այցելութիւն տալով գանգատ յայտնեց այն որոշմանց դէմ, որոնցմով կառավարութիւնը արգիլեց ի նպաստ իրեն կազմակերպուած ցոյցերը։

ՇԵՌԱԳԻՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 18 դեկտ.—Նիքոլա Զարին տօնախմբութեան առթիւ հացկերոյթ մը տրուեցաւ պալատին մէջ։ Ներկայ էին Ֆրանսուա-Ֆէրտինանտ արքայազուրը, ռուսական դեսպան կոմս Քարնոմի և դեսպանատան պաշտօնեաները, արտաքին գործոց նախարար Կոլուխոմսքի կոմս, նախարարապետ Պատոն Կաչ։ Ֆրանսուա-Ժոզէֆ կայսրը բաժակ առաջարկեց Ռուսիոյ Զարին կենացը։

Ս. ԲԷՏԷՐՍԳՈՒՐԳ.—Նիքոլա Զարին տօնին առթիւ եկեղեցական պաշտօն կատարուեցաւ ի ներկայութեան Զարին և կայսերական ընտանեաց անդամներուն։ Ցետոյ զօրահանդէս մը տեղի ունեցաւ։

—Ռուսական նաւախումբ մը Բորթ-Արթուր մտաւ ձմեռը անցնելու համար չինական կառավարութեան հաւանութեամբ։ Թշնամական դիտաւորութիւն չկայ ուստի պետութեան մը դէմ։

ԲԱՐԻԶ.—Վհռաբեկ տաւնին առջեւ Արթոն խոստովանեցաւ թէ Ուէյնաքէն առած է մէկ միլիոն հարիւր քսանը ութը հազար քսանը հինգ ֆր. ազնիւ երեսփոխաններուն բաշխելու համար Բանամսյի գործին առթիւ։

—Եւրոպայի նախարար Մ. Քոշի երկուշաբթի (երէկ) խորհրդարանէն պիտի խնդրէ երկու ամսուան պիւտճէին վաւերացումը։

—Ռավարի հրամանատար առաջիկայ ուրբաթէն առաջ չպիտի կրնայ աւարտել Էսթէրհազիի գործին տեղեկագիրը։

—Ցիկլոն-ոյի տնօրէնը Մ. Ռոտայ իր եւ իր օրագրին գիրքը բացատրելով Տրէյֆիւսի գործին առնն, կըսէ թէ առժամապէս կը քաջուի մինչեւ գործին վերջը։

ԲԱՐԻԶ, 19.—Օրլեանի դուքսը իր գըրագրին՝ Մ. Տիւփէօյի հրաժարագրին ի պատասխան նամակ մը ուղղեց անոր, որով շնորհակալ կըլլայ այն անձնուիրութեան համար՝ զոր միշտ ցոյց տուաւ, և ցաւ կը յայտնէ իր հրաժարականին համար։ Կաւելցնէ թէ խորհուրդ կուտայ միասնութեան կուսակիցներուն կուռէն չխուսափիլ և առաջիկայ ընտրութեանց առեն քուէ տալ չափաւորութեան և բարեկարգութեան կուսակից ընտրելիներուն։ Ընդհանրապէս օրագիրները անկարողութեան յայտարարութիւն մը կը նկատեն այս նամակը։ Կերեւի թէ Ֆրանսայի արքայական տան պետ ըլլալէն կը հրաժարի։

ՊՈՒԲՐԷՇ.— Ծերակոյտը թագաւորին ներկայացուց ուղերձ մը որ իր համակրութիւն կը բացատրէ գահաժառանգ իշխանին հիւանդութեանն առթիւ։ Թագաւորը շնորհակալութիւն յայտնեց այս ցոյցին համար, որ ժողովրդին թագաւորասէր զգացման ապացոյցն է։ «Կրնանք անդորրութեամբ դիտել ապագան, ըսաւ թագաւորը, վասն զի խաղաղութեան նոր շրջան մը կը ներկայացնէ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

—Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Խորհրդարանը իր նիստը յետաձգեց անորոշ ժամանակի մը։ Նախարարապետ Մ. Զայմիս, նիստին փակումէն առաջ յայտարարեց թէ գօնթռոլի ծրագրին վերջնական խմբագրութիւնը աւարտելու մօտ է։ Սահմանադրի ճշդման յանձնաժողովին հելլէն անդամները Աթէնք դարձան։

—Հելլէն պատուիրակները հաշտութեան դաշնագրին փոխանակութեան լուրը հաղորդեցին Աթէնք. արտաքին գործոց նախարար Թեվֆիք փաշա հեռագրեց զայն բոլոր կուսակալութեանց։

—Երէկ Թէսալիոյ չոգենաւը Հայտար Փաշա գնաց, ուրկէ հելլէն զերիները առնելով՝ այսօր ճամբայ կելլայ դէպի Պիրէոն։

Իշխան Մավրոքորտաթօ, Մ. Նաում, Մ. Սէլէմիտաիս և Տ. Բարիզիս Սելիմիէի զօրանոցը գացին, ներկայ գտնուելու համար զերիներու արձակման, որոնց զգեստեղէն և ուրիշ կարեւոր պիտոյքներ բաժնեցին։

—Հաշտութեան վերջնական դաշնագիրը վաւերացուած ատեն, Ցունաստանի խորհրդարանին մէջ կը գտնուէին 118 երեսփոխան. Մ. Զայմիս ներկայացուց դաշնագիրը, խոր լռութեան մը մէջ, սա յայտարարութիւնը ընելով.

«Պատիւ ունիմ խորհրդարանին հաւանութեան ենթարկելու այն օրինագիծը որ կը հաստատէ նոյեմբ. 23ին Պոլիս ստորագրուած Թուրքեւհելլէն դաշնագրութիւնը։ Մենք կրնայինք երկուշաբթիէն իսկ խորհրդարանին ներկայացնել հաշտութեան դաշնագրին պատճէնը, որ հինգշաբթի հասած էր Աթէնք, բայց յետաձգեցինք անոր ներկայացումը յուսալով որ գ ենթռոլի յանձնաժողովին աշխատութիւնները կաւարտեն այդ միջոցին։ Դժբաղդաբար կարելի չեղաւ այդ բանը, հակառակ մեր բոլոր ջանքերուն, բանակցութիւնները փութացնելու համար։ Հետեւաբար մտածեցինք թէ. մեր կողմէ եղած ո և է յապաղում, կրնար տեղի տալ անպատասխանատուութեան։

«Գոնթռոլի միջազգային յանձնաժողովին գործերը կը յառաջանան, և մենք կուզենք յուսալ իրաւամբ թէ կրնանք քիչ ատենէն Խորհրդարանին ներկայացնել այդ աշխատութեան արդիւնքը։ Նկատի առնելով Թուրքեւհելլէն հաշտութիւնը վաւերացնելու ստիպեցուցիչ հարկը, կը խնդրեմ որ առաջին ընթերցմամբ քուէարկէք դաշնագիրը, այս իրիկուն իսկ, եթէ առարկութիւններ չկան։»

Մ. Տելեանիս ըսաւ թէ առարկուելու բան մը չկայ։ Դաշնագիրը քուէարկուեցաւ առաջին ընթերցումով։

Երկրորդ և երրորդ ընթերցման Արթաի երեսփոխան Մ. Դարաբանոս մէկ քանի բացատրութիւններ ուզեց վաճառականութեան և չոգենաւերու երթեւեկութեան յօդուածի մասին։

Մ. Զայմիս պատասխանեց թէ Թուրքիոյ Արտաքին գործոց նախարարը յայտարարած է թէ առեւտրական և չոգենաւերու երթեւեկութեան պայմանագրութեան ստորագրութեամբ, Ցունաստան խիստ նպաստաւոր պայմաններ պիտի ստանայ։

Մ. Տելեանի ըսաւ թէ խորհրդարանը պէտք է գոհանայ նախարարապետին յայտարարութիւններով։

—Կայս. կառավարութիւնը իր Պիրէոնի և Աթէնքի ընդհ. հիւպատոսին, Աթրֆ պէյի յանձնեց հսկել օսմանցի զերիներու արձակման վրայ, որ Նաւարլիոյ մօտ, Բալամիտա կը գտնուին։

—Վհռ. Սուլթանին կողմէ վաւերացուած հաշտութեան վերջնական դաշնագիրը ստորագրուած է մէկ կողմէ Թուրքերէն և միւս կողմը Ֆրանսերէն, Եօրկիոս Թագաւորին կողմէ վաւերացուած դաշնագիրն ալ ստորագրուած է Ցունարէն և Ֆրանսերէն լեզուներով։

—Հիւպատոսներու վերաբերեալ պայմանագրութեանց բանակցութիւնները այս շաբթու պիտի սկսին, արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ։

—Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ Թուրք և Հելլէն հաշտութեան դաշնագրին ստորագրուիլը, որով խաղաղութեան նոր դարաշրջան մը կը բացուի, շատ լաւ ազդեցութիւն ըրած է բոլոր խաղաղասէրներուս վրայ, և Ցունաստանի մէջ ալ չափազանց գոհունակութիւն պատճառած է։

—Եւրոպա գտնուող օսմ. դեսպանները Եւրոպական պետութեանց արտաքին գործոց նախարարներուն ծանուցին պաշտօնապէս Թուրք և Հելլէն հաշտութեան կնքումը։

—Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ, Թուրք և Հելլէն հաշտութիւնը կնքուած ըլլալով. արտօնութիւն տրուեցաւ կառավարական պաշտօնական թուղթերը յունական չոգենաւերով ալ զրկել։

ՏՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

ԲԵՐԱ, ԹԱԳՍԻՄ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 10

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէն սկսեալ իր տան մէջ, և կը դարմանէ մասնաւոր խնամովներբին հիւանդութիւնները, տղայոց տկարութիւնները, մորթի, միզային ճանապարհաց և ծննդային գործարանաց ախտերը։

Շաբաթշաբթի օրերը աղքատ հիւանդներն կ'ընդունի ձրիաբար։

Բ.Հ. Ե.Շ. օրերը ժամ 9ին կ'այցելէ նաեւ Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դէմ Հ. Էմիրզեան էֆ.ի դեղարանը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Ազգ. Պատրիարքարան ինչաւ և զբաղեցաւ օրուան կարեւոր գործերով։

—Սահմանադրութեան վերաքննիչ ցանձնաժողովը վաղը իր նիստը կընէ Ղալաթիոյ խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

—Էյուպի Ս. Եղիա Սկեւռեցւոյ կուրուսեալ գոյից քնանիները Տ. Զաւէն Ծ. Վ. և Մկրտիչ Եֆ. Մելիքեան, կիրակի օր Էյուպ երթալով թէ նախորդ և թէ նորընտիր Թաղ. խորհուրդներն հրաւիրեցին ի խորհրդարան, նախորդին հաշիւներն ու պատրաստ դրամն առնելով փոխանցեցին նորին, և յանձնարարեցին տեղւոյն քահանային որ Թաղ. խորհրդոյ դիւանի կազմութիւնը ըստ օրինի հաղորդէ Ս. Պատրիարք Հօր։

Քննիչ մարմինն, կորուսեալ գոյից և մի քանի հաշուական խնդիրներու համար, իր քննութեանց արդիւնքը պիտի մատուցանէ Նորին Սրբազնութեան։

Ցիշեալ թաղի չորս տարւոյ մատակարարութեան հաշիւներն պատրաստուած լինելով. պիտի մատուցուի Ցնոտեսական խորհրդոյ յառաջիկայ նստին։

—Պայազիտի վիճակին Գարա Քիլիսէ թեմի ազգային դրութիւն մը ղրկած են Ս. Պատրիարք Հօր, որով գոհունակութիւն կը յայտնեն տեղւոյն Առաջն. Տեղապահ Տ. Մամբրէ Ծ. Վ. Մարգարեանի բարւոք պաշտօնավարութեան նկատմամբ. Նորին Սրբազնութիւն հրամայեց գոհունակութեան գիր մը յղել յիշեալ վարդապետի և յանձնարարել որ աւելի եռանդեամբ աշխատի իր պաշտօնն կարելի եղածին չափ արդիւնաւոր գործելու համար։

—Ասկէց առաջ մէկ տարեկանէն վերադարձայիցՀԾԴԿԷ առնելու համար20 ղրչ.ի տուգանք մը կը վճարուէր ձեռնհաս իշխանութեան. այս անդամ դեկտ. մէկէն սկսեալ ամիս մը պայմանաժամով այդ տուգանքը չնչուած է բաժնագոյն հրամանաւ։ Ուստի հարկ կղզնք հրաւիրել ծնողքներն որ սոյն ամիսին օգուտ քաղելով, վճարման իրենց զաւակաց ՀԾԴԿԷները առնուլ։

—Խառն ժողովը յառաջիկայ ուրբաթ վերջին անգամ մ'եւս գումարուելէ ետք, Ծննդեան տօներու առթիւ պիտի դադրեցնէ իր նիստերը։

—Գոհութեամբ կիմանանք թէ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Գումգաբուի չորիչ թաղից Աղքատախնամին տրուած ժապաւենեալ տումարին շնորհիւ, Ցնոտեսական խորհրդոյ յաջողած է ցարդ 50 ոսկւոյ գումար մը հանդանակել ազքատաբեր ազգայիններէ։ Կը գովենք սոյն առաքինական գործին զլուխ կանգնող և սատարող անձանց ջանքն ու աշխատութիւն։

ԲԵՐԱՅԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Բերայի Աղքատախնամը, իր մանրամասն 6 ամսեայ տեղեկագիրը հրատարակելէ առաջ պարզ կը համարի, գոնէ, գաղափար մը տալ հանրութեան իր գործունէութեան մասին, ներկայացնելով հետեւեալ ցուցակը.

Ա. 45 ընտանիքներու, որոնցմէ 23 որբ եւայրիներու, 32 որբերու, 22 անկարող ընտանիքներու տրուած է, միջին հաշուով, ամսական 900 քաշ հաց, 65 քաշ միս, պէտք եղած ժամանակ հագուստ, ածուխ և բժշկական դարման։ Բ. 16 ընտանիքներու զրած է դրամագլուխ։ Գ. 20-ի չափ կիներու սի-էֆէնիի և պիլոյի գործ։ Դ. Քանի մը սպասուհիներու, ստնուներու, արդուկ ընող և լուացարար կիներու գտած է գործ, Ե. Քանի մը վարժուհիներու պաշտօն. Զ. Երկու ընկերի, հազիւ քանի՚մը օրուան Շուլան և Օննիկ ընդունած է իր պաշտպանութեան տակ։ Է. Մօտ 450 ընտանիքներ լրջօրէն քննուած են, շատերը կրկին անգամ և ժողովով արժան գտնուած են բժշկական դարմանի և հիւանդութեան ժամանակ սնունդի։ Ը. Առանց խտրութեան, առաջին անգամ դիմողին բժշկ գացած է տունը և ձրի դեղ, կամ կամ միս տրուած է, եթէ հիւանդը տունի աշխատող էր կամ աղքատ ընտանիքէ։ Այսպէս 6 ամսուան մէջ տուները դարմանուած հիւանդներու թիւը հասնիլ է 1500ի։ Թ. Ամիսներ առաջ Աղքատախնամը, Գալատիոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի հետ միասին

ած է 426-ի, որոնց միջին հաշուով ամսական 25 ական քաշ կաթ և միս տրուած է։ Թ. Առանց խորութեան ուրիշ արուարձաններէ, օտար ազգութիւններէ, Բերայէ դիմող հիւանդներու բժշկական դարման տրուած է Դարմանատան մէջ, բերացիներուն միայն ձրի դեղագրեր։ Վեց ամսուան մէջ Դարմանատան դիմող հիւանդներու թիւը հասած է 1290-ի տոծու

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱՆՔ։

Ընկ. Դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան դրամ	67,000,000 »
1895 ի հաշիւ	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Ղալաթիա, Բարձր Վրայ (Հին Մաքսատան դիմաց)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԷԲԷԼԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿ ԱՀՆ և ՄԱՐՈՒՔԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիոյէ և Պոլսոյ միջև կանոնաւորապէս թռանով

Մէնկրէլի չոգենաւը Նովորոսսիսք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում դեկտ. 21ին իրիկուան ժամ 4ին (Ք. Ե.)։

Սկոփասի չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի դեկտ. 28ին (Ք. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և օրուան գնացքներուն նաւուղղեալ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ՐԷՎՈՒԼ

575 Մաքսատան փողոց Բ. 10

ՍԻՏՆԷՑ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԳԵՂՈՒՄ ԳԵՂՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զենիւերը Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօճն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կ պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զենիւերու կեղծ կ ընեն եւ անգլիական տառերը չճանչցողները զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զենիւերուն վարկը կը կոտրեն։

Ճօճն Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնի այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընեն զենիւերու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքայիր ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26 ին հաստատուած է։

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլներ գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փոփոխութիւններու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլների դրամարկղներու տոկունութիւնը։

Սիտնէյ, Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առաջնակարգ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն։ Նոյնպէս ջաղացքի փոկեր ու մուրներ, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրանցներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային զինուորական յատուկ կոնակներ, հրթիռի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնի կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։

564

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿ ԱՀՆ և ՄԱՐՈՒՔԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիոյէ և Պոլսոյ միջև կանոնաւորապէս թռանով

Մէնկրէլի չոգենաւը Նովորոսսիսք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում դեկտ. 21ին իրիկուան ժամ 4ին (Ք. Ե.)։

Սկոփասի չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի դեկտ. 28ին (Ք. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և օրուան գնացքներուն նաւուղղեալ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ՐԷՎՈՒԼ

575 Մաքսատան փողոց Բ. 10

ԳԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Ուր ափը երկու անգամ կը բռնէ Լիվերպուլ և Աֆրիկայ դէմ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գոթնիա	4581
Եվրոպիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բալտնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէքսօ	2143	Մորոքքօ	1855
Թէտար	1876	Գամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈՒԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, թիւ. 401
Ղալաթիա 571

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԻՒԿԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիտար
— —	6 15 Պէպէր	— —	7 5 Պշբ.
— —	6 50 Պէշիկ.	— —	7 40 »
— —	7 50 Պէշիկ.	— —	8 20
— —	8 50	— —	9 —
— —	9 35	— —	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գկ.
2 40	10 5 Պէշիկ.	2 45	10 30 Ֆէրպ
3 10	10 35 Գկ.Գպ.	3 20 Վոսփոր	10 40 Գկ.
3 30	11 — Գկ.	3 30	11
3 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
4 45		5 —	12 15
5 15 Ֆէրպ.		5 40 Պէպէր	
5 15 Պէշիկ.		5 45 Ֆէրպօթ	
5 40		6 15 Պշբ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիտար
— —	6 50 Պշբթ.	— —	7 40 Պշբ.
— —	8 Պշբթ.	— —	8 20
— —	8 45	— —	9 —
— —	9 30	2 20	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	3 —	10 15
2 45	10 15	3 20 Վոսփ	10 30 Ֆէրպ.
3 25	10 35	3 45	10 40
3 45 Ֆէրպօթ	11 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ.
4 —	11 10	4 45	11 20
4 30	11 45	5 30	11 55
5 15 Ֆէրպօթ	12 5	5 45 Ֆէրպօթ	12 15
5 20		6 15 Պէպ.	
5 10 Պէպէր.		7 5 Պշ.	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 30 Հարէմէն Սալանգ բացի Կիր.է)
5 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէն
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
3 — Կամուրջէն Հարէմ Սալանգ բացի կիր.է
4 30 » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալանգ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալանգ (կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ

ԳԱՊԱՔԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գապաքաշ Սիրբէճի
5 15 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրբէճի
4 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
5 45 Սիրբէճիէն Գապաքաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրբէճիէն Գպթ.Իսկիւտար

Ծան.—Օրը միգապատ եղած ատեն շոգենաւերնոց գտնուած տեղերը պիտի մնան։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1897 Հոկտեմբեր 22էն սկսեալ մինչեւ յետոյ տեսութիւն

(Բոյսի ՝ԷՐՈՒԷ օրերէն) Եւրոպական եղերէն

Կամուրջ ԷՅՈՂ ՇՐՋԵՆԱՒՈՒՆ ԵՐԻՒԵՔԻՈՒԹԻՒՆ

ժ. Վ.	Թ.
2 — Ենմ. Մզգ. Պէօյր. Թրպ. Ենք. Պօյճ. Ր. Հիսար պիտի հաղորդակցի	39
2 30 Ր. Ա.Գվ. Ենմ. Մզգ. Պէօր. Թրպ. Ենք. (Ենք. պիտի հաղորդակցի) Պէշիկ.	40
3 — Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպահ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս. Գանտ. Պէշ. (Ա.Հիս. պիտի հաղորդակցի Ուր.ները Վնք.Զէնկ. Պէյլ. Գուզկունճուկ)	43
3 30 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Խսթ. Միր. Պօյ. Ր. Հիս. Պէպէք (Պէպ պիտի հաղորդակցի ուրբ, Արն. Գրչ. Օրթ. Պշբ.	46
4 30 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սթն.Միրկ. Պօյճ Ր. Հիս. Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) ուր. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշբ.	33
5 45 Ենմ. Մզգ. Պէօյր. Թարպ. Պէյզ. Ենք.Սթն.Գանլ.Պօյճ. Ր.Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ.	45
7 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Ենք. Մրկ.Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Պէյլ. Օրթ Պէշիր. (Պէյզօզ Զիր-զաբ շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
8 — Ա.Ր. Գվ. Ենմ. Մզգ.Պէօյ. Թրպ.Ենք.Սթն. Պօյ.Ր. Հիս.Պէպ. Արն. Գրչ.Օրթ. Պէշկ.	46
10 15 Ենմ. Մզգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ.Ր.Հ. Պէպ.Արն. Գրչ.Պշբ.	34
ԵՆԻՊԷՅԻՈՒՆ ԿԱՄՈՒՐՋ ԷՅՈՂ ՇՐՋԵՆԱՒ	
2 5 Ենք.Սթն.Մրկ.Պօյճ. Ր.Հ. Պէպ.Արն. Գրչ. Օրթ.Պշբ.	45
3 10 Ենք.Սթն.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշբ.	38
ՊԷՅԼԷՅԻՆ ԿԱՄՈՒՐՋ ԷՅՈՂ ՇՐՋԵՆԱՒ	
2 — Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշբ.	34
2 30 Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշբ.	45
2 50 Ր.Հիս. Պէպ. Արն. Գոյ. Օրթ. Պէշ.	21
3 40 Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ.	38
4 30 Պէպ.Արն.Գուր.Օրթ.Պէշ.Գպ.բացի ուր.	21
5 30 Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշբ. բացի ուր.է	40
10 15 Պէպէքէն ուղղակի Կամուրջ	43
Ա.Խիսան ԵՂԵՐԷՆ ԿԱՄՈՒՐՋ ԷՅՈՂ ՇՐՋԵՆԱՒ	
1 50 Գնտ-Վնք-Զնկ-Պէյլ-Գզկ-	33
2 — Պէյզ-Բշպ.Զպգ-Գանդ-Ա.Հիս-Գնտ-Վան. Ուրբաթները Զնկ- Պէյլ- Գզկ. Պէշ.	44
2 35 Պէպ. Վնք- Զնկ- Պէյլ- Գզկ: Պշբ- բացի Ուրբաթէ	32
2 45 Պէյզ.Բշա.Ենք,Գնլ.Պօյճ.Ր. Ա. Հիսար Գնտ.Արն.Վան.Զէն.Պէյլ-Գուզ-Պէշ-	23
3 20 Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշկ. Գպշ.	34
3 50 Վան. Զէնկ. Պէյլերպ. Գուզկ. Պէշ.	23
3 30 Պէյզ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հ.Գնտ. Պշբ. (Ա.Հ.պիտի հաղորդակցի) ուրբաթ օրերը Վնք Զէնկ. Պէյլպ.Գզկ.Պշբ.	43
4 — Ա.Հ.Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլպ.Գզկ. Սկիւտ. բացի ուրբաթէ	39
5 — Պէյզ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ. (Վնք.էն կը հաղորդակցի) Ուրբաթները Զնկ.Պէյլ. Գուզ. Պշբ.	44
7 30 Պէյզ. Բշպ. Ենք.Զպգ.Գնլ.Մրկ. Ր.Ա.Հս-Գնտ- Պէպ.Արն.Վնք.Զնկ-Պէյլ-Օրթ.Գզկ-Պշբ. հինգշաբթի օրերը Սրթ.Պշբ. հանդիպելէ զատ Իսկիւտար ալ պիտի հանդիպի	23
9 — Պէօյր-Թրպ-Պէշ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հ.Գնտ. Վն. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.	38
10 15 Պէյզ-Ենք-Գնլճ-Ա.Հիս. Զնկ-Պէյլ.Պշբ.	21
10 15 Ա.Հս.էն ուղ.կամուրջ ուր.օրերը 10 5ին	23
10 35 Գուզկ. (բացի Ուր.	42
11 — Գզկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է	21
11 10 Վնք.էն » » » »	32
(Բոյսի ՝ԷՐՈՒԷ օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եղերէ ԵՐԻՒԵՔԻՈՂ ՇՐՋԵՆԱՒՈՒՆ ԺԱՄԵՐԸ	
2 50 Պէշ. Օրթ-Գրչ.Արվ. Պէպ. Ր.Հիս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզգ.	
3 40 Գալա, Պշբ. Գզկ- Օրթ. Պէյլ- Զնկ. Արնվ-Գնտ-Ա-Ր-Հս-Գնլ-Մրկ- Ենք- Բշպ-Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ.	42
4 — Պշբ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ. Սթն. Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ:	32
5 15 Գալա.Պշբ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Արնվ.Գանտ. Ա.Ր.Հս.Գնլճ.Զուզպուզ.Բշպ.Պէյզ.	45
6 — Գալա.Պշբ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ.Գվզ.Սեր	23
7 — Պշբ. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Արն.Գնտ.Ր.Հս. Պօյճ.Գնլ.Ենք.Պէյք • Թրպ.Պէօյ:	46
8 30 Պշբ.Օրթ.Արնվ. Պէպ.Ր. Հիս.Մրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզգ. Եէնմ.	17
9 45 Պէշ. Օրթ- Գրչ. Արվ.Պէպ. Ենմ. զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի	34
10 5 Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.Սթն. Ենք. Թրպ. Պէօյ.Մէզ. Ենմ. ուր. Պշբ • Օրթ • Արն	43
10 45 Պէպ. Ր.Հս. Մրկ, Սթն, Ենք, Թրպ, Պէր. Մէզ.Ենմ.	10
11 30 Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ. (Ենք.է Պ.Գ զացող շոգենաւին հետ հաղորդակցիպ	06
11 40 Պէպ.Ր.Հիս.Պօյճ.Մրկ. Սթն Ենք	3
Կամուրջէն Պէպէք ԵՐԻՒԵՔԻՈՂ ՇՐՋԵՆԱՒՈՒՆ ԺԱՄԵՐԸ	
4 — Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ	2
10 35 Պշբ.Օր.Գրչ.Արն.Պէպ. Գնտ.Ա.Ր.Հս.Պօյճ. Գնլ.Ենք. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուր-	23
11 15 Գալա.Պշբ. Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հ. Պօյճ. Ենք.	38
11 45 Պշբ.Օրթ.Գրչ.Արն. Գնտ-Ա- Հս.	21
12 15 Պշբ.Օրթ.Գրչ.Արնվ.Պէպէր.	31
Կամուրջէն Ա.Խիսան Եղերէ ԵՐԻՒԵՔԻՈՂ ՇՐՋԵՆԱՒՈՒՆ ԺԱՄԵՐԸ	
2 50 Ուղղակի Վանիրքէօյ	34
3 20 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտլ.Ա.Հ. Ինլ. Զպգ. Բշպ.Պէյզօզ	38
3 30 Ուղղակի Ա.Հիս. բացի ուրբաթէ	39
4 30 Պշբ.Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Պէպէք բացի ուր.	40
5 15 Ուղղ կի Վանիրքէօյ բացի ուրբաթէ	43
8 45 Պշբ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հիս.Գնլճ. Զպգ.Բշպ- Պէյզ.	21
9 30 Պշբ.Գզկ.Պէյլ. Զէնկ. Վանք. Գնտ. Ա.Հ. Ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը	33
10 15 Իս, Գուզկ. (բացի ուրբաթէ)	42
10 20 Պէշբ. Գնտ. Ա.Հս.Գնլ. Զպգ.Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ր.Ա. Գալաթեր	39
10 30 Պշբ. Պէյլ. Զէնկ. Վնք. Ուրբ. օրերը 20 վարկեան վերջը Գպ.Գզկ. Գնտ. Ա.Ր.Հս. Պօյճ.Գնլճ.Ենք.Բշպ-Պէյզ.	32
10 40 Իսկտ.Գզկ. (բացի ուրբաթէ)	41
11 20 Պէշ.Գզկ.Պէյլ. Զնկ.Վանք.Պէպէք բացի ուրբաթէ	33
11 20 Գնտ.Ա.Հս.Գնլ. Զպգ.Բշպ. Պէյ. ուրբաթ օրերը Գուզկունճուզ	44
12 — Պէշ • Գուզկ • Պէյլ • Զէնկ • Վան • Արնվ	3

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ԹՈՒՄԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 9,21 Միտիլի, Իզմիր, Պիրէոն, Ոդեսսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։

Գշ. 10,22 Սեվաստապոլ սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ. 10ին։

Եշ. 11/23 Տարտանէլ, Այնսրոզ, Սէլանիկ, Իզմիր ժամը 4 ին առաւ միջօրէին։

Շբ. 13,5 Իւէպոլու. Սամսոն, Ս տ., Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում առտ ուն ժամը 11ին։ 562

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ, Պորտոյէ, Մէլբուրնի և Սիդնէյ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամբէս	3000	Թիպա	2500
Անգլիա	3000	Նէրպիտա	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մաքիսիմիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՀ և ԸՆԿ.
Ուէթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Մաքիս Լիվերպուլ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (79)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԷՌՆԱՌ ՏԸՌՕՆ

Օր մը երբ սովորականին պէս հրացանս առած որսի ելած էի, ծառերուն մէջէն բան մը նշմարեցի որ կը փախչէր. անմիջապէս էշայձեամ մը կարծեցի զայն, առանց վարկեան մը վարանելու գնտակը թաղուցի և կենդանին ինկաւ գիտապաստ, վասն զի վարպետ հրացանաձիգ մըն էի։ Շուտ մը վազեցի որսիս քովը, ապահով ըլլալու համար, երբ, զարմանալով սարսափեցայ, տեսնելով որ հօրս սիրական շունն էր որ սպանած էի։ Պահ մը դամուած մնացի հողին վրայ, վասն զի գիտէի թէ անոր բարկութիւնը զարհուրելի պիտի ըլլար երբ լսէր իր շանը զարնուիլը։ Սակայն, ուրիշ բան չէի կրնար ընել, բայց եթէ ճշմարտութիւնը յայտնել, և որոշելով ամէն բան աչքս առնել, տուն կը դառնայի վճռական դէմքով մը։ Ճամբան հանդիպեցայ հօրս և քանի մը շատ կարճ բառերով պատմեցի իմ դժբաղդ սխալումս։ Երբէք չպիտի մոռնամ յիշողներու այն հեղեղը զոր թափեց իմ գլխուս։ Կատաղութենէն կը փրփրէր պարզապէս և թէպէտեւ արիւնս կեռաւ անոր խօսքերը լսելով, բայց մտիկ ըրի զայն անմռունչ։ Վերջապէս կիրքէն կուրացած, զարկաւ ինծի։ Կիսոմին խենթեցած, դուրս խոյացայ տունէն, ուր, չպիտի մոռնայի անգամ մըն ալ. այդպէս էր ճակատագիրս։

Ծեծ կերած էի եւ Անարդանք մըն էր աս, զոր չէի կրնար տանիլ. նոյն իսկ հօրմէս, և որոշեցի փախիլ հոն, ուր մէկը իմ վրայ խօսուիլը չպիտի լսէր։ Փախած ատենս, գրեթէ իմ տարիքս և իմ հասակս դիւցազի մը հանդիպեցայ։ Ուղղով ծպտուիլ չճանչցուելու համար, աղաչեցի անոր որ հագուստներնիս փոխանակենք։ Ցօժարակամ հաւանեցաւ տալու ինծի իր կոչտ զգեստները ու փոխանակութիւնը կատարուեցաւ շատ շուտով։ Միեւնոյն ատեն տուի նաեւ դրամիս կէսը, մտածելով թէ ապագային դրամ ճարելը դժուար պիտի ըլլար։ Ցետոյ իմացայ որ, այդ դիւցազին այդչափ դրամ տեսնելով խելքը թռցուցած և գիշերը դիպուածով գեղը իջնալով խեղդուած էր։ Հայրս, կերեւայ թէ զղջաց իր խստութեան վրայ, սկսաւ փնտռել զիս և ճանչնալով խեղդուող դեղացիին զգեստները, հետեւցուց թէ մեռած եմ ես։

—Բարիզ Աստուած, աղաղակեց Բէդ հեղձամղձուկ ձայնով մը և սարսափէն տժգունած, և դուք...

—Ձեր մօրեղբօրորդին, Արթիւր Ալվա, Լորտ տ'Արնտան եմ։

—Ո՜հ, ողորմած Աստուած, գոչեց Բէդ, այսպէս ուրեմն կը գտնեմ նորէն մօրեղբօրորդիս որ կորսուած էր երկար ատենէ ի վեր։ Ո՜հ, Արթիւր, Արթիւր, սիրեցեալ մօրեղբօրորդիս։

Եւ անոր արցունքները ինկան օրհասականին գունատ այտերուն վրայ։

Ան գոցեց աչքերը, մինչդեռ իր դէմքին ջղաձգական կծկումները կը վկայէին թէ դառն մտածումներու հետ կը կռուէր։

—Եւ սկիզբէն ճանչցած էիք զիս, հարցուց նէ, վեր առնելով գլուխը։

—Ա.յո, ճանչցած էի ձեզ, յարեց ան յամրաբար, այն դիշերէն ի վեր ուր զիրար տեսանք Ցաքաստանին հին դղեակին մէջ. բայց ես չէի ուզեր տհաճութիւն պատճառել ձեզի, իմացնելով թէ ձեր մօրեղբօրորդին անօրէն աւազակներու և ծովահէններու պետ մըն էր։

—Խեղճ Արթիւրս, ըսաւ Բէդ անոր սառ ձեռքերը իրենցներուն մէջ առնելով։ Մրչափ տառապեցաք արդեօք, մինչեւ որ այդ գործին ձեռնարկեցիք։

—Տառապե՞լ, աղաղակեց ան, դառնաբար։ Այո՛, այնքան զոր չէ կարելի բառերով բացատրել։ Ամեն եղաւ որ ամբողջ ժամեր աչքերս կատաղի և սեւաթոյր ալիքներուն յառած մնացի, ուզելով կատարել այն ոստումը որ մի անգամ ընդ միշտ վերջ պիտի դնէր իմ աշխարհային չարչարանքներուս, բայց ապագայ կեանքի մը մտածումը թող չէր տար զիս։ Իմ ոճիրներու երկար կեանքիս մէջ, չեմ կրցած երբէք ՝ինչել յիշողութենէս իմ մօրս տուած խրատները և անձնասպանին դէմ արձակուած վճիռը միայն արգիլեց զիս։ Օրհնեալ ըլլայ Աստուած, որ այսպէս ըրաւ. մինթարութիւն մըն է աս, որուն երբէք չէի յուսար, մահուան անկողնիս մօտ ունենալ մէկը որ կը սիրէ զիս։

Ոչչափ ասեն որ ստակ ունէի, բաւական հաճոյքով կանցընէի ժամանակս, տեղէ տեղ պտտելով։ Բայց դրամը երկար ատեն չկրնար մնալ, և գիշեր մը փողոցներուն մէջ թափառեցայ, առանց ունենալու կուտ մը գրպանիս մէջ և տեղ մը գլուխս դնելու համար։ Սարսափելի գիշեր մը եղաւ ատիկա, գիշեր մը որ երբէք չպիտի ջնջուի մտքիս մէջէն։ Անձրեւը կը տեղար հեղեղանման, թաղը մինչեւ ծունգս կանցնէր, երբ միեւնոյն ատեն հիւսիսային կծու հովը ակռաներս կպտիլ կուտար։ Առջի օրէն ի վեր բերանս բան դրած չունիմ և մուրալ, հպարտութեանս չէի ձգեր։ Վերջի վերջոյ, անօթութենէս, յոգնութենէս և ցուրտէն ընկճուած կը պատրաստուէի դէմքին վրայ պառկելու, մեռնելու համար անմիջապէս, երբ յաւ հագուած մարդ մը տեսայ որ ինծի կը մօտենար։ Անօթութենէս կը մեռնիի, և անօթութիւնը յաղթեց հպարտութեան։ Հետեւաբար քովը գացի անոր, և ամօթէս շառագունած, սու մը ուզեցի հայ գնելու համար։ Ցանկ վերէն վար չափեց զիս անգամ մը, իբր թէ գող մը ըլլայի, և ըսաւ կոշտաբար. «Ո՛չ, մուրացկաններու համար բան մը չունիմ» ու ճամբան շարունակեց։ Վարկեան մը եղած տեղս գամուած մնացի, բարկութեամբ, անօթութեամբ և յուսահատութեամբ պարտատած, երբ փայլուն բան մը նշմարեցի ոտքիս տակ։ Ծռեցայ վեր առնելու համար զայն, զարմանքով և արտակարգ ուրախութեամբ, տեսայ թէ ոսկի մըն էր ան, զոր անշուշտ ձգած էր անցած ատեն։

(Շարունակելի)